

Νέο Μουσείο Πατρών

ΟΡΓΑΝΙΚΗ ΣΥΝΥΠΑΡΞΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ, ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΟΙΚΙΛΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Παρουσίαση: ΘΕΟΦΑΝΗΣ ΜΠΟΜΠΟΤΗΣ, αρχιτέκτων. Φωτογραφίες: ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΛΟΥΙΖΙΔΗΣ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ - ΕΠΙΒΛΕΨΗ: BOBOTIS Architects

ΜΟΥΣΕΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ: BOBOTIS Architects

ΕΠΙΒΛΕΨΗ ΕΡΓΟΥ: Υπουργείο Πολιτισμού
(Διεύθυνση Εκτέλεσης Έργων Μουσείων και Πολιτιστικών Χώρων)

ΣΤΑΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ: Ελληνική Μελετητική

Η/Μ ΜΕΛΕΤΗ: Αντώνης Πανταζής & Συνεργάτες Α.Τ.Ε.

ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ: Κωνσταντίνος Παινέσης Α.Ε.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ: Φωτεινή Αργυρούλη

ΑΚΟΥΣΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ: Θεόδωρος Τιμαγένης

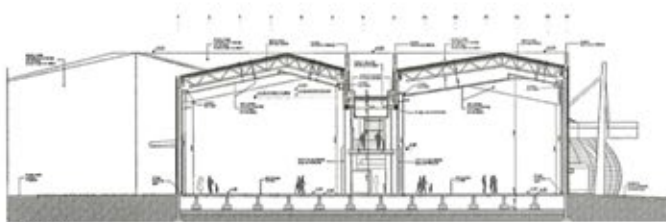
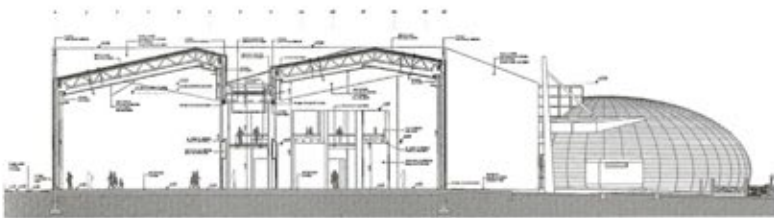
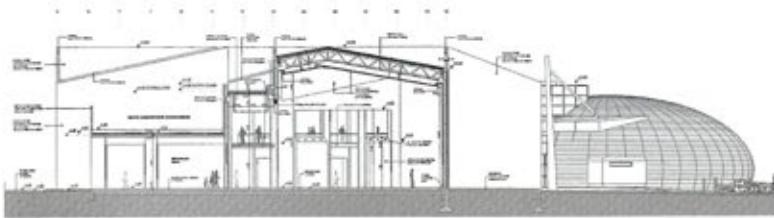
ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: Υπουργείο Πολιτισμού

ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ: Εθνική Οδός Αθηνών - Πάτρας

ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΕΜΒΑΔΟ ΚΤΙΡΙΟΥ: 7.712 m²

ΧΡΟΝΟΣ ΜΕΛΕΤΗΣ: 2002 - 2004

ΧΡΟΝΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ: 2005 - 2009

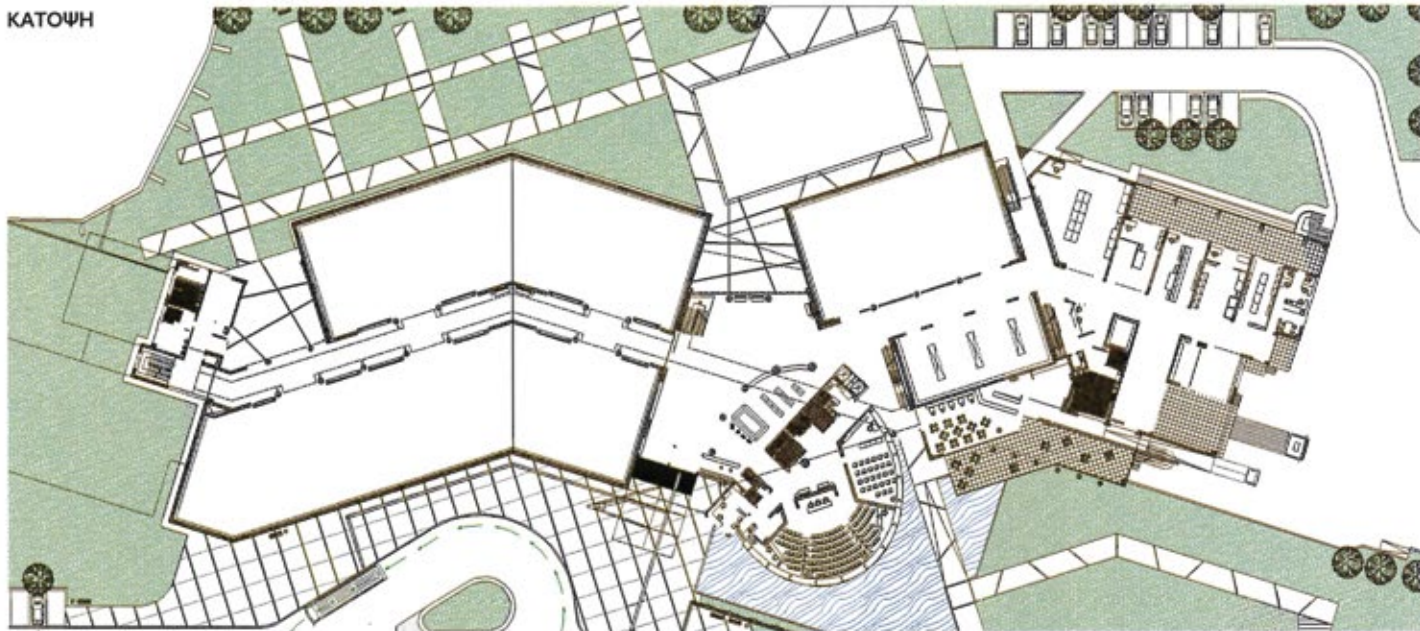
ΤΟΜΕΣ

Το κτιριακό κέλυφος του Νέου Μουσείου Πατρών σχεδιάστηκε για να φιλοξενήσει ευρήματα παρελθόντος πολιτισμού και αποτελείται από ασύμμετρους πρισματικούς και ελλειψοειδείς όγκους. Η σύγχρονη σύνθεσή του στοχεύει (μέσα από την "άτακτη" τάξη) στην αρμονία, η οποία εκφράζεται στους όγκους, στις επιφάνειες που τους συνθέτουν, στις κινήσεις και στις διαδρομές εντός των χώρων, στους οποίους εκτίθενται τα ευρήματα.

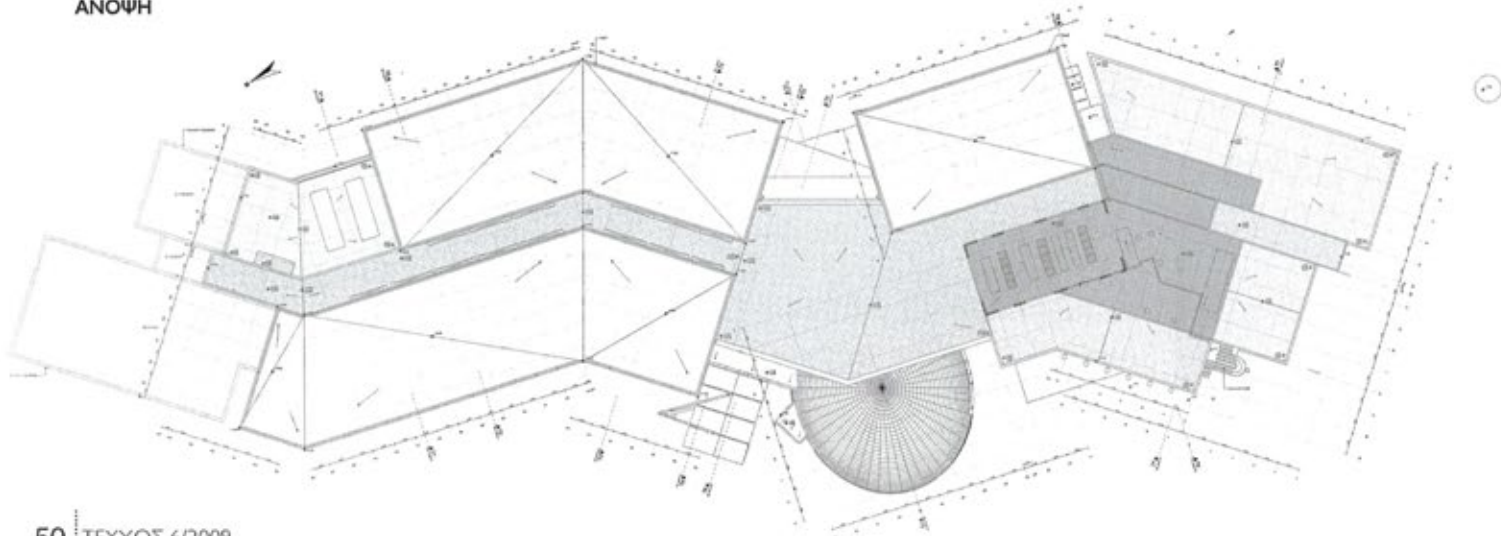
Στόχος ήταν μια οργανικά και λειτουργικά δομημένη αποδόμηση –απαλλαγμένη από τη στατικότητα της συμμετρίας–, που επιδιώκει το διάλογο με το περιβάλλον, τους επισκέπτες, τους χρήστες. Ένα διάλογο που στο εσωτερικό εξελίσσεται σε διαλεκτική σχέση και αναπτύσσεται μεταξύ χώρων, επισκέπτη - παρατηρητή και εκθέματος. Είναι ακριβώς αυτή η διαλεκτική σχέση που απαιτείται, ώστε το μουσείο να μην αποτελεί απλώς έναν εκθεσιακό χώρο, αλλά ένα χώρο παραγωγής, γνώσης και παιδείας. Η ανάπτυξή της εξασφαλίζεται με την οργανική συνύπαρξη:

- της αρχιτεκτονικής,
- του τρόπου έκθεσης των ευρημάτων αλλά και
- των δραστηριοτήτων που θα πλαισιώσουν τη λειτουργία του μουσείου.

ΚΑΤΩΨΗ

ΑΝΟΨΗ

1

1, 3

Το χρώμα και η υφή των υλικών επικάλυψης σε συνδυασμό με τη θέση και τη μορφή των επιφανειών που οριοθετούν τους όγκους αναδεικνύουν τη συνολική πλαστικότητα του κτιρίου.

2

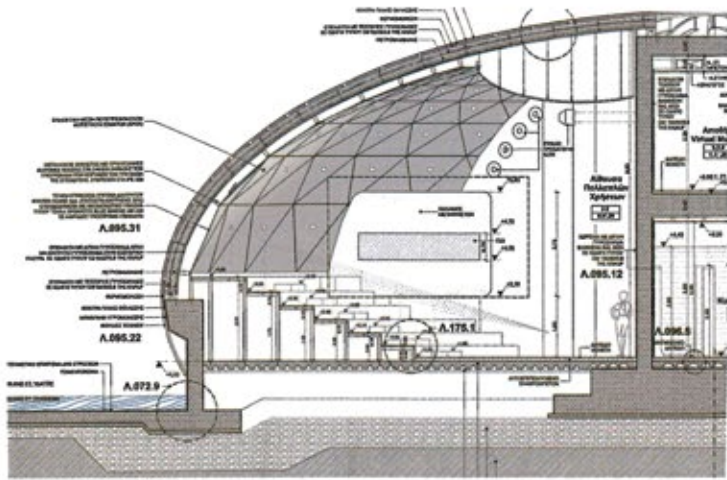
Λεπτομέρεια των μεταλλικών στοιχείων του στεγαστρού της εισόδου, που έχει επικαλυφθεί με φύλλα τιτανίου.

2

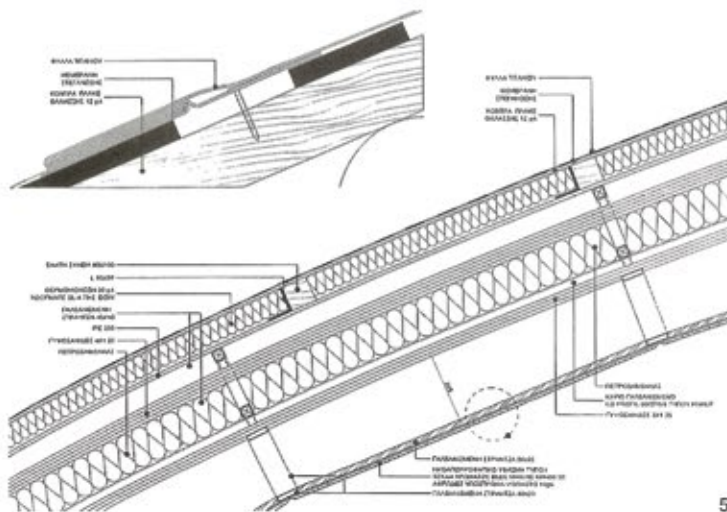

3

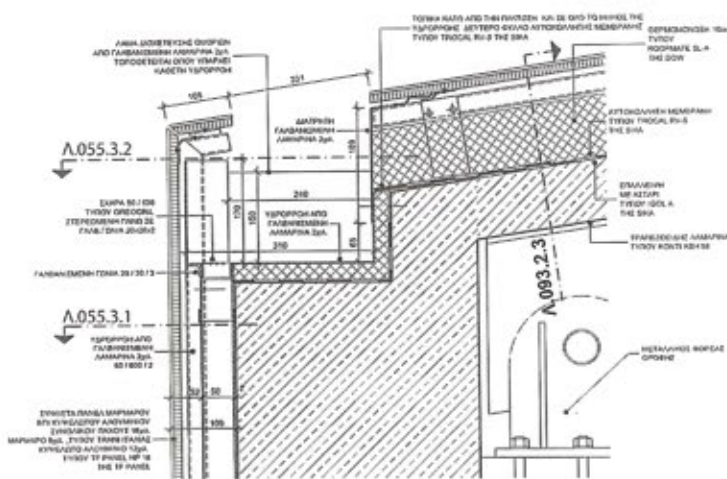

4

5

6

7

Τα μουσεία και γενικά οι χώροι στους οποίους εκτίθενται στοιχεία πολιτισμού οφείλουν να έχουν διαδραστικό χαρακτήρα και να δημιουργούν τις συνθήκες εκείνες, που θα βοηθούν, ώστε η παρατήρηση του εκθέματος να εξελιχθεί σε κατανόηση και γνώση του πολιτισμού που εκπροσωπεί. Μόνον έτσι θα μπορέσουν να καταστούν μήτρες παραγωγής πολιτισμού. Τα παραπάνω οργανικά στοιχεία λειτουργούν ως εξής:

- Η αρχιτεκτονική δημιουργεί τις κατάλληλες συνθήκες, ώστε να εξασφαλιστούν οι ροές έκθεσης των ευρημάτων, ο κατάλληλος τρόπος προβολής τους και οι κατάλληλοι χώροι για την υποστήριξη των διαφόρων δραστηριοτήτων.
- Η οργάνωση και ο τρόπος έκθεσης των ευρημάτων χρησιμοποιεί τις προτάσεις του αρχιτεκτονικού σχεδιασμού για να δημιουργήσει τις θεματικές, χρονικές και άλλες διαδρομές και γενικότερα να προβάλει με τον καταλληλότερο τρόπο τα εκθέματα.
- Η διαχείριση του μουσείου οργανώνει τις εκδηλώσεις και τις δραστηριότητες εκείνες που σε συνδυασμό με την έκθεση θα εξασφαλίζουν το διαδραστικό χαρακτήρα του μουσείου, ώστε να αποτελέσει πεδίο παραγωγής πολιτισμού.

Ορισμένοι από τους βασικούς παράγοντες που εξασφάλισε και οργάνωσε ο αρχιτεκτονικός σχεδιασμός για την επίτευξη της σύγχρονης λειτουργίας του Νέου Μουσείου Πατρών προς αυτήν την κατεύθυνση είναι ο σχεδιασμός των εναλλακτικών διαδρομών στους εκθεσιακούς χώρους, η εναέρια πανοραμική διαδρομή, το εικονικό μουσείο (virtual museum), η αμφιθεατρική αίθουσα και η αίθουσα των εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

Αρχιτεκτονικός σχεδιασμός

Το κτίριο είναι σχεδιασμένο κατά μήκος της εθνικής οδού Πατρών - Αθηνών. Η παράμετρος αυτή παρέχει την αμεσότητα εντοπισμού του από μεγάλο αριθμό διερχομένων αλλά και την ευκολία πρόσβασης σ' αυτό.

- 4 Χαρακτηριστική τομή του ελλειψοειδούς όγκου.
- 5 Κατασκευαστική λεπτομέρεια του κελύφους του ελλειψοειδούς όγκου.
- 6 Κατασκευαστική λεπτομέρεια του κελύφους.
- 7, 8 Φωτορεαλιστικές απεικονίσεις του μουσείου.
- 9 Άποψη της εισόδου, του στεγάστου και του ελλειψοειδούς όγκου.
- 10 Άποψη του αναρτημένου διαδρόμου που δημιουργεί μια "εναέρια" μουσειακή διαδρομή.

8

9
10

11
Άποψη αίθουσας εκθέσεων.

12
Το μέγεθος και το σχετικά μεγάλο ύψος των εκθεσιακών χώρων εξασφαλίζουν ποικίλες δυνατότητες παρουσίασης των εκθεμάτων.

13
Ο ελλειψοειδής όγκος και ο διάδρομος της "εναέριας" κυκλοφορίας βρίσκονται στο χώρο της εισόδου και της διανομής των κινήσεων.

11

Δημιουργήθηκε ένα σύγχρονο τεχνολογικά κτίριο με συγκεκριμένη ταυτότητα και αναγνωρίσιμη λιτή αισθητική. Μια αισθητική που προκύπτει αφενός από τη σύνθεση και τη μορφή, την υφή και το χρώμα των δομικών στοιχείων από τα οποία αποτελείται και αφετέρου από τη σύνθεση των επιμέρους γεωμετρικών όγκων που φιλοξενούν τις διάφορες χρήσεις. Το κτίριο, όντας απαλλαγμένο από στοιχεία πρόσκαιρου εντυπωσιασμού, στοχεύει στη διαχρονική παρουσία αλλά και στην ανάγκη έκφρασης και καταγραφής της σύγχρονης εποχής και του δικού μας σημερινού πολιτισμού.

Η βασική ιδέα του λειτουργικού αρχιτεκτονικού σχεδιασμού ήταν η δημιουργία ενός άξονα, εκατέρωθεν του οποίου χωροθετήθηκαν εκθεσιακές αίθουσες, αμφιθέατρο, εργαστήρια και γενικά όλοι οι προβλεπόμενοι χώροι. Ο άξονας αυτός αποτελεί το βασικό χώρο "ευναύγησης" κυκλοφορίας και εξυπηρέτησης των εκθεσιακών και γενικότερα μουσειακών αναγκών. Χωρίζει και ενοποιεί τις αίθουσες, αποτελεί από μόνος του εκθεσιακό χώρο σύντομης εκθεσιακής διαδρομής, εξυπηρετεί τις ανάγκες μετακίνησης των εκθεμάτων και άλλων στοιχείων από τις αίθουσες στα εργαστήρια και αντίστροφα. Διατρέχει όλο το μήκος του μουσείου, συνιστά τη ραχοκοκαλιά του κτιρίου και συνδέει όλους ανεξαιρέτως τους χώρους.

Βασικά αρχιτεκτονικά στοιχεία

Επιμέρους βασικά στοιχεία του κτιρίου αποτελούν:

- **Η είσοδος στο κτίριο**

Τοποθετήθηκε κεντροβαρικά και σηματοδοτείται έντονα από το ιδιαίτερο στέγαστρο και τον παράπλευρο ελλειψοειδή όγκο, ο οποίος εδράζεται σε υδάτινη επιφάνεια. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται αναφορά στο υδάτινο στοιχείο που αποτέλεσε και αποτελεί βασικό παράγοντα της εξέλιξης του ελληνικού πολιτισμού.

- **Ο χώρος της εισόδου και της διανομής των κυκλοφοριών**

Αποτελεί χώρο εκτόνωσης και αναμονής, καθώς και τη φυσική συνέχεια της κεντρικής εισόδου. Λειτουργικά είναι το κέντρο διανομής κινήσεων και κυκλοφοριών από και προς όλους τους χώρους του μουσείου. Ο ελλειψοειδής όγκος, ο διάδρομος της "εναέριας" κυκλοφορίας, οι κλίμακες και οι ανελκυστήρες, το πωλητήριο και ο όγκος των χώρων υγιεινής βρίσκονται μέσα σ' αυτόν και τον καθιστούν τον πλέον δυναμικό (λειτουργικά και οπτικά) χώρο.

- **Οι κυκλοφορίες, οι κινήσεις και η υπερυψωμένη μουσειακή διαδρομή**

Ο επισκέπτης κατά την περιήγησή του στους χώρους του μουσείου έχει τη δυνατότητα να επιλέξει διαφορετικές διαδρομές, σύμφωνα και με την οργάνωση της έκθεσης. Έχει επίσης τη δυνατότητα να επιλέξει και την "υπερυψωμένη" μουσειακή διαδρομή, παρατηρώντας τα εκθέματα πανοραμικά, από μια άλλη οπτική γωνία. Αυτή η διαδρομή προσφέρεται, εκτός των άλλων, για όσους δεν διαθέτουν τον απαιτούμενο χρόνο να επισκεφθούν το μουσείο και επιθυμούν να αποκτήσουν μία σύντομη και γενική εικόνα των εκθεμάτων.

- **Η αμφιθεατρική αίθουσα**

Πρόκειται για μια αίθουσα, στην οποία έχει άμεση πρόσβαση ο χώρος της εισόδου. Η κατάλληλη χρήση της, σε συνδυασμό με το εικονικό μουσείο και την οργάνωση της έκθεσης, μπορεί να συμβάλει αποτελεσματικά στο διαδραστικό χαρακτήρα του Μουσείου.

12

Εξωτερική άποψη του μουσείου, στην οποία διακρίνονται ο ελλειψοειδής όγκος και τα επιβλητικά κατακόρυφα μεταλλικά στοιχεία.

• Το εικονικό μουσείο

Η οργάνωση και ο εξοπλισμός του χώρου συμβάλλουν στο διαδραστικό χαρακτήρα του μουσείου, καθώς σ' αυτόν παρέχεται η δυνατότητα πληροφόρησης σχετικά με τα εκθέματα του μουσείου και γενικότερες πληροφορίες που αφορούν στις "σχέσεις" των πολιτισμών, των περιόδων κ.ά. Βρίσκεται μέσα στον ελλειψοειδή όγκο, στη στάθμη της εναέριας κυκλοφορίας.

• Οι αίθουσες των εκθέσεων

Οι μονοχρωματικές ευρύχωρες αίθουσες των εκθέσεων είναι απαλλαγμένες από στοιχεία "οπτικής όχλησης" του παρατηρητή. Το μέγεθος και το σχετικά μεγάλο ύψος των χώρων αυτών εξασφαλίζουν ποικίλες δυνατότητες παρουσίασης των εκθεμάτων. Η τεθλασμένη ανάπτυξή τους αυξάνει τα επίπεδα προβολής, ενώ η πρισματική ψευδοροφή συμβάλλει στην εξάλειψη του φαινομένου του ηχητικού συντονισμού.

Το μουσείο πλαισιώνεται από μία σειρά άλλων χώρων, όπως του πωλητηρίου, των χώρων διοίκησης, του αναψυκτηρίου, των εργαστηρίων συντήρησης, των αποθηκών κ.ά. Οι χώροι του μουσείου συνθέτουν στο σύνολό τους μια αρχιτεκτονική παρέμβαση που στοχεύει στο να καταστήσει το νέο μουσείο δυναμικό σημείο αναφοράς της πόλης της Πάτρας αλλά και ένα δυναμικό χώρο συνάντησης παρελθόντος και μέλλοντος.

Υλικά κατασκευής

Όλο το κτιριακό κέλυφος (όψεις και στέγες) –με εξαίρεση τον ελλειψοειδή όγκο– έχει καλυφθεί με πέτρινες πλάκες διαστάσεων 100 x 200 (cm), δημιουργώντας αεριζόμενες πλαγιοκαλύψεις και επικαλύψεις που συμβάλλουν στο βιοκλιματικό χαρακτήρα του κτιρίου. Οι πλάκες αυτές έχουν πάχος 6 mm και είναι επικολημμένες σε honeycomb 12 mm. Η επιλογή αυτή μείωσε το συνολικό βάρος του κτιρίου κατά 600 τόνους. Με τον τρόπο αυτό δίνεται η δυνατότητα εύκολης αντικατάστασης των πλακών και βελτιώνεται η συμπεριφορά του κτιρίου έναντι της σεισμικής δραστηριότητας.

Ο ελλειψοειδής όγκος είναι καλυμμένος με φύλλα ττανιού, ενώ ο παραλληλεπίπεδος όγκος στην είσοδο (που εκτείνεται και στο εσωτερικό του μουσείου) επικαλύφθηκε με ξυλεία από κέδρο.

Στο εσωτερικό του κτιρίου, οι εκθεσιακοί χώροι και η είσοδος έχουν καλυφθεί με μαγνησιακό δάπεδο, ενώ ως τελική επίστρωση στους χώρους των εργαστηρίων έχουν χρησιμοποιηθεί πλακίδια ειδικής αντοχής και προδιαγραφών.

Οι εσωτερικές κατακόρυφες επιφάνειες των εκθεσιακών χώρων έχουν επενδυθεί με διπλή γυψοσανίδα σε απόσταση 10 cm από την τοικοποιία. Το κενό που δημιουργείται βοηθά στην απαγωγή του αέρα, αποφεύγοντας έτσι τα στόμια απαγωγής του κλιματισμού. Τα στόμια προσαγωγής επίσης έχουν τοποθετηθεί περιμετρικά σε εσοχές, προκειμένου κανένα στοιχείο του κλιματισμού να μην είναι εμφανές και να μη δημιουργεί πρόβλημα στα εκθέματα του μουσείου.

Οι ψευδοροφές που χρησιμοποιήθηκαν είναι κατασκευασμένες από ηχοαπορροφητικά υλικά.

ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ των οποίων τα υλικά χρησιμοποιήθηκαν στο έργο και συμμετέχουν με διαφήμιση στο τεύχος αυτό.

- **EXALCO A.E.**,
Αλουμίνιο
σελ. 42
- **KNAUF ΓΥΨΟΠΟΙΙΑ Α.Β.Ε.Ε.**,
Ξηρή δόμηση
σελ. 58
- **StoHellas**,
Ηχοαπορροφητικές ψευδοροφές
σελ. 103
- **MCM Ε.Π.Ε.**,
Χαλύβδινα πυράντοχα κουφώματα
σελ. 41